

Iedereen zegt: "er moeten meer handen aan het bed". Maar wat zegt men eigenlijk en is het wel zo? Vooropgesteld: er is hier sprake van een misplaatste omschrijving. Zowel de vrager als de aanbieder van zorg wordt zo op oneerbiedige wijze gereduceerd tot een lichaamsdeel dan wel een meubelstuk. Verder heeft de uitdrukking "het bed" een geïsoleerde, passieve en in dit verband een ziekelijke, lichamelijke en medisch getinte lading. Daarnaast staat bij zowel het begrip "handen" als het begrip "bed" de kwantiteit centraal. Dit is een vorm van betekenisgeving die voortkomt uit het overgewaardeerde bedrijfsleven, waar de getallen het hoogste goed zijn - een wereld waarmee menig bestuurder en manager zich geassocieerd wil zien, maar dit terzijde. Deze wereld echter verschilt wezenlijk met die van de non-profitsector. Het sleutelwoord in de non-profitsector is namelijk niet "verkopen" maar "aandacht", ook al is dit laatste een aspect dat onderbelicht is.

Minder handen aan het bed

door drs. M. Konings

Menko Konings is socioloog
(richting verzorging en
beleid)

Bovengenoemde uitdrukking illustreert wat vandaag de dag het perspectief is op het organiseren en uitvoeren van zorg. Er blijkt nog altijd sprake van een dominantie van bureaucratisch, zakelijk en bedrijfsmatig denken, waarbinnen mensen simpelweg gereduceerd worden tot bedden, handen en getallen. Er wordt echter aan voorbijgegaan dat het accent in de non-profitsector niet op kwantiteit dient te liggen, maar op kwaliteit. Hierbij ga ik uit van een definitie van kwaliteit waarin de interactie op microniveau tussen vrager

en aanbieder over welbevinden en zingeving als kernactiviteit in het zorgproces wordt opgevat. Aangezien iedere woon-, zorg- en welzijnsorganisatie vandaag de dag pretendeert behoeftegericht te werken en de potentiële vragers in toenemende mate te kennen geven dat het hen om de kwaliteit van leven gaat, lijkt mij dit een passende definitie. Aandacht en communicatie zijn hier de pijlers. Zolang deze vorm van kwaliteit niet centraal staat, zal de

kwantitatieve roep alleen maar luider worden en de honger niet te stillen zijn. Sterker nog, aandacht voor kwaliteit kan de kwantitatieve behoefte doen verminderen. Aandacht en communicatie zijn voorname aspecten in het ondersteunen en bevorderen van zelfsturing bij zorgvragers. Volgens Houben (2002) bespaart communicatieve zelfsturing zelfs een oneigenlijk beroep op zorg en vermindert het de werkdruk. Ook Nijhuis (2001) stelt dat de sociale kwaliteit van de interactie tussen betrokkenen voor een groot deel bepalend is voor de aard van de vraag. Maar veruit het belangrijkste vind ik dat zelfsturing een positief effect heeft op het welbevinden van vragers. Het wordt dus hoog tijd om eens op te houden met dat monotone geroep om meer handen aan het bed. Het is hoog tijd voor een ander deuntje: minder handen aan het bed, meer aandacht!

Literatuur

Houben, P.P.J., *Levensloopbeleid*, Elsevier, 2002
Vulto, E. (red.), *Welzijn en waardigheid voor langdurige zorggebruikers*: op weg naar 2020, Elsevier, 2002
E-mail: m.konings1@wolmail.nl ■